

Om je
te inspireren
voor je mooie
vak!

*Vol met ervaringen,
interviews en handige
informatie*

PREVIEW Inspiratie Magazine

Februari 2023

Alsjeblieft!

Dit boekje met praktijkverhalen en informatie voor starters in het onderwijs is voor jou.

Wij bieden je dit boekje aan, omdat we je graag willen inspireren. Bewustwording op gang brengen en inspireren doen we allereerst om jouw motivatie en inzetbaarheid zo groot mogelijk te houden.

In de praktijk horen we veel verhalen van mensen, die met alle aspecten van deze inzetbaarheid te maken hebben. Denk aan een startende werknemer in het onderwijs, zoals jij bent. Of aan een directeur die zich medeverantwoordelijk voelt dat iedereen gemotiveerd blijft en dat er voor iedere klas een docent is. Het leek ons daarom leuk om alle praktijkverhalen die we gehoord hebben te bundelen in dit boekje. Je vindt in dit boekje verhalen van starters, een zij-instromer en schoolleiders. Ook geven we je wat praktische achtergrondinformatie mee.

Wij wensen jou veel leesplezier en arbeidsvreugde.

Hartelijke groet,
**Het team van GS-vitaal
Annemijn, Arno, Martha en Rien.**

Het leek ons leuk om praktijkverhalen die we gehoord hebben te bundelen in dit boekje

Twee startende LEERKRACHTEN

Vanuit de praktijk horen we verhalen van startende leerkrachten. Sommige van deze verhalen willen we ook aan jullie doorgeven. We spraken met Lize van Vreeswijk en Harm van Zwienen over hoe zij hun start als leerkracht hebben ervaren en de begeleiding die ze hierin kregen.

"Aan het begin heb je gewoon veel indrukken als starter, dit kost energie."

Kunnen jullie jezelf even kort voorstellen?

Lize van Vreeswijk: Mijn naam is Lize van Vreeswijk, ik ben 21 jaar, ben ongeveer één jaar getrouwd en werk sinds een aantal weken bij de Gave-scholen in Veenendaal. Op deze school geef ik les aan een combinatiegroep, de groepen vijf en zes. Hier heb ik veel plezier in!

Harm van Zwienen: Mijn naam is Harm van Zwienen en woonachtig in Sliedrecht. Sinds 2022 werk ik volledig op de Kerstenschool in Ridderkerk. Op deze school geef ik les aan groep vier. Hiervoor heb ik in de psychiatrie gewerkt, ervaring in de ontwikkeling van mensen heb ik dus gelukkig al opgedaan!

Willen jullie iets delen over de ervaringen rondom de startperiode?

Lize van Vreeswijk: Destijds heb ik mijn LIO-stage op een andere Gave-school gelopen en in eerste instantie wilde ik ook graag op die school werken. Op die school kwam er geen plekje vrij, maar wel op een andere Gave-school in Veenendaal. Hierdoor heb ik aan het begin twee dagen lesgegeven aan de combinatiegroep vijf/zes en daarnaast nog twee dagen invalwerk gedaan. Deze combinatie vond ik aan het begin wel pittig, ook gezien het feit dat er privé ook een beroep op mij werd gedaan. Maar je moet sommige dingen gewoon ervaren voordat je er iets over kunt zeggen vind ik. Inmiddels geef ik sinds eind 2022 geen invallessen meer en geef ik vier dagen les aan de combinatiegroep vijf/zes. Sindsdien ga ik met meer plezier naar mijn werk, is het werk rustiger en leuker!

Harm van Zwienen: Destijds heb ik bewust voor de Kerstenschool gekozen, omdat ik van tevoren geluiden opgepikt had dat de begeleiding op de Kerstenschool goed is, wat in de praktijk ook zo uitpakt. Door de onderlinge betrokkenheid en de hoeveelheid tijd en aandacht die er voor mij is vrijgemaakt, heb ik de startperiode als een warm bad ervaren. Natuurlijk was het wel wennen aan het begin dat ik een hele klas onder mijn hoede kreeg. Aan het begin heb je gewoon veel indrukken als starter, dit kost energie. Later krijg je hier meer structuur in.

Wat typeert de begeleiding op jouw school voor starters?

Lize van Vreeswijk: Eigenlijk is de begeleiding op onze school best omvangrijk. Maar ik zal enkele zaken er uitlichten die mij opvallen.

Vanaf het begin biedt de Gave-school in Veenendaal een maatje aan. Dit werkt fijn, want zo kun je al je vragen direct aan een vertrouwd persoon stellen. Daarnaast is het werken met TAO teams ook typerend voor de begeleiding aan starters. Dit staat voor: Teams Arbeidsgericht Onderwijs. Het heeft ermee te maken dat je in teams gaat overleggen: in het bovenbouwteam en in het onderbouwteam. Hierdoor krijgen de leerkrachten nog een extra kans om met elkaar praktijkgerichte vragen te bespreken. Daarnaast is er drie keer per jaar een bijeenkomst waarbij alle startende leerkrachten van alle Gave-scholen bij elkaar komen. Hier worden praktijkgerichte vragen besproken en kunnen starters kennis met elkaar uitwisselen.

Harm van Zwienen: Lesbezoeken zijn op de Kerstenschool cruciaal in de begeleiding van starters. Tijdens de lesbezoeken wordt er ook ingegaan op jou als persoon en hoe jij 'er bij zit'. Daarnaast worden er tips uitgewisseld, naar aanleiding van de lesbezoeken. Ook krijgen starters bij ons begeleiding bij nieuwe bijkomende taken, zoals het maken van groepsplannen. Aan het begin doen we dit nog samen met een begeleider.

Wat is volgens jou cruciaal in de begeleiding voor starters?

Lize van Vreeswijk: Tijd en ruimte om te leren en te ontwikkelen! Verder is het belangrijk om de onderlinge lijntjes kort te houden; er moeten geen drempels ervaren worden om naar iemand toe te stappen. Het is namelijk zo belangrijk om het gesprek aan te gaan met (bijvoorbeeld) je leidinggevende!

Harm van Zwienen: Bedenk altijd dat het niet perfect hoeft!

Quotes

**Arie Casteleijn en Daniël Rosbergen -
Koningin Wilhelminaschool
Hardinxveld-Giessendam**

“Een erkende opleidingsschool beredeneert, reflecteert op eigen gedrag, fundeert in een bepaalde theorie/theorieën en bevordert kwaliteit. Gedragsverandering is ook echt heel belangrijk hierin. Je kunt mensen wel laten reflecteren, maar vanuit die reflectie is het ook zaak om daadwerkelijk veranderingen in gedrag aan te brengen. Uiteindelijk hangt het allemaal samen met persoonlijk leiderschap.”

Cees Bakker - Eben Haëzerschool Teuge

“Voor starters met een hoog verantwoordelijkheidsgevoel, is de beginperiode vooral erg zwaar. Deze starters kunnen baat hebben bij een professionele coach. Het is dus belangrijk om flexibel te zijn in het inwerkprogramma en echt te kijken naar de behoeftes van de starter op dat moment. Maatwerk is cruciaal: het inwerkprogramma is een leidraad, maar de behoeftes op dat moment staan centraal.”

**Jacob Gorter -
Kerstenschool Ridderkerk**

“Startende leerkrachten krijgen geen aanvullende taken bij ons op school. Dat zorgt ervoor dat de starters ontlast worden en zich primair kunnen richten op het lesgeven. Ook hoeven ze in de eerste jaren geen opleiding te volgen. Deze taken kunnen belastend zijn in de beginperiode. Het welbevinden van leerkrachten is namelijk zo belangrijk: het heeft direct invloed op het welbevinden van de kinderen en de kwaliteit van het onderwijs.”

**Martin de Bruijn -
de Koelmanschool Gorinchem**

“Tijdens de allereerste gesprekken laten wij het onderwerp ‘werkdruk’ al aan de orde komen. Voor een starter moet het normaal zijn om dat onderwerp bespreekbaar te maken. Wanneer dit al vroeg genoeg aan de orde komt, is de drempel voor starters lager om het aan te geven als ze met werkdruk te maken krijgen. Niet dat er per se direct iets moet veranderen, maar wel dat de opening er is om het gesprek erover aan te gaan.”

Bas van Ramshorst - Gave-scholen

“Starters vinden het heel prettig om iemand te hebben waarbij ze met al hun vragen terecht kunnen, gewoon dat ze het gevoel krijgen dat niets teveel is. Bij ons op school krijgt iedere starter daarom ook een maatje toegewezen. Ik gun starters wel meer dat ze zich alleen op hun eigen groep kunnen focussen, want het is veel wat er op starters afkomt.”

**Dinja Brinks & Kaja Pronk -
SBO de Wijngaard Barendrecht**

“Het is belangrijk om bij starters niet alleen te kijken naar wat goed en fout gaat, maar meer naar waar ligt jouw kwaliteit en hoe kun je die kwaliteit het beste inzetten? Doordat je als schoolopleider zo kijkt naar een startende leerkracht, leren zij ook om kritisch naar hun eigen ontwikkeling en zichzelf te kijken. Je stimuleert hierdoor de zelfreflectie, wat de kwaliteit van het onderwijs weer bevordert.”

Project

BEGELEIDING STARTENDE LEERKRACHTEN

Ook de overheid wil voorkomen dat startende leraren voortijdig stoppen. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap financiert daarom het project Begeleiding Startende Leerkrachten (begeleidingstartenderelaren.nl).

Gratis online scan

In het kader van dit project is de Startwijzer PO ontwikkeld. Het is een gratis online scan waarmee de kwaliteit van de begeleiding van startende leerkrachten in beeld gebracht wordt. Alle betrokkenen – startende leraren, hun begeleiders, HRM-medewerkers en bestuurders – vullen de scan in, vanuit hun eigen perspectief. Daardoor komen verschillen aan het licht, die mogelijke ingangen voor verbeteringen zijn. De uitkomsten van de Startwijzer PO ondersteunen bij het gesprek met startende leerkrachten over hun begeleiding. Ook staan er praktische voorbeelden in.

Doelen van de Startwijzer PO

De Startwijzer PO wil gesprekken over de begeleiding van startende leraren op gang brengen, verschillen tussen schoolteams inzichtelijk en bespreekbaar maken en handvatten voor concrete actieplannen bieden.

Aanvraag Startwijzer PO

Via de PO-Raad (startwijzerpo.nl) kan de Startwijzer PO ingevuld worden. De volgende betrokkenen mogen de Startwijzer PO invullen:

- De startende leraar (< 3 jaar leraar);
- Een begeleider van de startende leraar;
- Eventueel een HRM-adviseur;
- Een directeur/schoolleider van de school.

Om gebruik te kunnen maken van de startwijzer moet men zich eerst registreren.

De Startwijzer PO ondersteunt bij het gesprek met startende leerkrachten over hun begeleiding.